

Sygn. akt III AUz 117/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Marek Szymanowski

SA Barbara Orehwa - Zawadzka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 października 2019 r. w B.

sprawy z odwołania C. R.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek zażalenia C. R. na postanowienie Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 16 września 2019 roku sygn. akt III U 780/19

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

M. D. E. B. O.-Z.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 września 2019 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., zawiesił postępowanie w sprawie z odwołania C. R. od decyzji Dyrektora Biura Emerytalnego-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 11 grudnia 2017 r.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy powołał się na postanowienie z dnia 24.01.2018 r. Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych Sekcja ds. Odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa, wydane w sprawie sygn. akt XIII 1U 326/18. Postanowieniem tym Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o stwierdzenie zgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. W ocenie Sądu Okręgowego zachodzą okoliczności skutkujące zawieszeniem postępowania, bowiem od rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny pytania prawnego zadanego w sprawie sygn. XIII 1 U 326/18 zależy rozstrzygnięcie rozpoznawanej sprawy. Brak jest wątpliwości, że obie sprawy dotyczą analogicznego roszczenia. Tego zaś rodzaju zależność prawna stanowi okoliczność uzasadniająca zawieszenie postępowania. Ponadto brak

zawieszenia postępowania z uwagi na zainicjowane postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym i wydawanie rozstrzygnięcia w sprawie mogłoby skutkować koniecznością jej późniejszego wznowienia w trybie art. 401¹ k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie C. R. podniósł, iż Sąd Okręgowy naruszył art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie wyrażające się w uznaniu, że wynik niniejszego postępowania zależy od rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy sygn. akt XIII 1U 326/18, z pytania prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie, podczas gdy wynik niniejszego postępowania zależy w pierwszej kolejności od rozstrzygnięcia innych zarzutów. Wskazał, że zarzuty dotyczące naruszenia przepisów Konstytucji RP zgłoszone w odwołaniu, dotyczą większej ilości naruszeń niż przyjął Sąd Okręgowy w pytaniu prawnym w ww. Podkreślił ponadto, że Sąd pierwszej instancji ma samodzielną kompetencję do bezpośredniego stosowania przepisów Konstytucji RP oraz wiążącego Rzeczpospolitą Polską prawa międzynarodowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci pisma IPN z dnia 5.07.2019 r. na okoliczności w nim zawarte, w szczególności na okoliczność braku informacji o rodzaju czynności podejmowanych i zadań służbowych podejmowanych przez odwołującego w formacjach wymienionych w art. 13 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz o uchyleniu zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Sąd pierwszej instancji uznał, iż rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, z którym zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie sygn. akt XIII 1 U 326/18, dotyczącego zgodności z Konstytucją RP ustawy stanowiącej podstawę obniżenia świadczenia skarżącego, będzie miało istotny wpływ na wynik niniejszej sprawy i na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesił postępowanie.

Zgodnie z przepisem art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wprowadzając regulację zawartą w tym przepisie, intencją ustawodawcy było dopuszczenie możliwości zawieszenia postępowania cywilnego w sytuacji, w której rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym. Powyższa podstawa zawieszenia obejmuje zarówno przypadek, w którym to sąd orzekający zwrócił się z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, jak i przypadek, gdy z pytaniem takim wystąpił inny sąd, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem.

Zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., a zatem w związku z postępowaniem toczącym się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jest fakultatywne. Nawet zatem jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku toczącego się postępowania, ustawa nie wymaga od sądu rozpoznającego sprawę zawieszenia postępowania, dając w tym zakresie samodzielność w podjęciu takiej decyzji. Chodzi zatem o to, aby decyzja o zawieszeniu postępowania nie zapadała mechanicznie, ale w uwzględnieniu konkretnych okoliczności sprawy. Nie bez znaczenia w tym zakresie jest nie tylko ścisły związek rozstrzygnięcia Trybunału z przedmiotem postępowania, ale znaczenie ma to, czy w sprawie nie zgłoszono innych zarzutów i roszczeń, których rozstrzygnięcie nie pozostaje już w takim związku, jak też znaczenie ma sam charakter sprawy. Nie można bowiem nie zauważyć, iż prawo strony dostępu do Sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP jest szczególnie akcentowane w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. na tle art. 6 ust.1 Konwencji sprawy dotyczące źródeł utrzymania należą do spraw o szczególnym znaczeniu dla strony (ubezpieczonego) i koniecznym jest aby postępowanie w tych sprawach toczyło się szczególnie szybko (por. m.in., O.

przeciwko Austrii, wyrok z 28 czerwca 1990 r., § 72; C. przeciwko W., wyrok z 24 maja 1991 r., § 17; L. przeciwko Polsce wyrok 19 października 2004 r. Skarga nr (...) § 34; M. przeciwko Polsce, wyrok z 14 września 2004 r. skarga nr (...).

W kontekście powołanej przez Sąd Okręgowy przyczyny zawieszenia postępowania tj. oczekiwania na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego należy wskazać, iż w orzecznictwie ETPCz przyjmuje się, że jeżeli przyczyną przewlekłości postępowania (nierozpoznania sprawy w rozsądnym terminie) jest oczekiwanie na rozstrzygnięcie w innej sprawie, a zatem jeżeli zwłoka w rozpoznaniu sprawy jest skutkiem opieszałości innego sądu niż sąd orzekający w danej sprawie, to tego typu przyczyna nie jest wystarczającym usprawiedliwieniem przewlekłości postępowania w sprawie sądu orzekającego oczekującego na orzeczenie innego sądu (por. wyrok ETPCz z 7 lipca 2009 r. w sprawie W. i P. przeciwko Polsce, skarga Nr (...) i (...)).

Taki sam pogląd reprezentuje Sąd Apelacyjny w Białymstoku co do zawieszenia postępowań w innych podobnych sprawach, dotyczących obniżenia emerytur ubezpieczonych, na podstawie ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (por. postanowienia z 7 czerwca 2019 r. sygn. akt III AUz 57/19, z 21 sierpnia 2019 r. sygn. akt III AUz 89/19, czy z 10 września 2019 r. sygn. akt III AUz 103/19).

Rozpoznając przedmiotowe zażalenie Sąd Apelacyjny wziął zatem pod uwagę wszystkie opisane wyżej okoliczności, a w szczególności uwzględnił okoliczność, że C. R. w odwołaniu od zaskarżonej decyzji zarzucił nie tylko niekonstytucyjność przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin ale również naruszenie przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) oraz naruszenie Protokołu Nr (...) do tej Konwencji sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. w P. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36 poz. 175).

Należy też zauważyć, w kontekście przytoczonego wyżej orzecznictwa ETPCz, iż niewyznaczenie dotychczas przez Trybunał Konstytucyjny terminu rozpoznania pytania prawnego w sprawie sygn. akt P 4/18 prowadzi do faktycznego uniemożliwienia odwołującemu się – prawidłowego określenia wysokości świadczenia i pozbawia go dostępu do sądu i rozpoznania sprawy o wysokość świadczenia w rozsądnym terminie (bez nieuzasadnionej zwłoki). Taki stan rzeczy może zatem prowadzić do naruszenia zarówno art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 45 Konstytucji RP, jak i rodzić konsekwencje przewidziane w przepisach ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2016 r. poz. 1259 ze zm.).

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie, na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., podlegało uchyleniu.

M. D. E. B. O.-Z.

(...)

(...)

(...)

(...)

D. Z.